

ECONOMICS OF NATURE USE AND MODERN PROBLEMS OF ENVIRONMENTAL PROTECTION

**Tetyana Galushkina, Doctor of Economic Sciences, Professor,
Honored Economist of Ukraine,
Professor of the Department of Green Economy**
*State Ecological Academy of Postgraduate Education and Management
Kyiv, Ukraine*

Olga Afanasieva, Postgraduate Student
*State Ecological Academy of Postgraduate Education and Management
Kyiv, Ukraine*

Volodymyr Taftai, Postgraduate Student
*State Ecological Academy of Postgraduate Education and Management
Kyiv, Ukraine*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-356-9-33>

EU TAXONOMY IN PROMOTION OF GREEN AND UKRAINE'S DIGITAL TRANSITION

ТАКСОНОМІЯ ЄС В СПРИЯННІ ЗЕЛЕНОМУ ТА ЦИФРОВОМУ ПЕРЕХОДУ УКРАЇНИ

Загальновідомо, що інструментом «зеленої» економіки є здійснення цілої низки реформ, спрямованих на запровадження найбільш ефективних принципів, механізмів та моделей управління соціально-економічними процесами в світовому масштабі. При цьому безумовним імперативом суспільства має стати практична реалізація моделі сталого розвитку, що забезпечує інтегральне поєднання економічної ефективності, соціальної справедливості, ресурсної збалансованості та екобезпеки [1].

Концепція «зеленої» економіки включає в себе ідеї багатьох інших напрямків в сучасній науці і філософії, таких як, екологічна економіка, економіка навколишнього природного середовища, антиглобалістика, теорія міжнародних відносин та ін., а знедавна, і цифрової економіки, яка набуває особливого статусу з долученням України до Програми ЄС «Цифрова Європа» шляхом укладання відповідно угоди.

В зв'язку з вищезазначеним, є сенс й надалі поширювати та пропагувати парадигму цифрового та зеленого переходу України задля

забезпечення ефективної повоєнної відбудови України. Хоча цей процес вимагає значних інвестицій, залучити їх допоможе продумана державна політика та інноваційні механізми фінансування. Швидке зростання ринків капіталу, вдосконалення таких нових ринкових інструментів, як торгівля квотами на викиди вуглецю та мікрофінансування, а також фонди стимулювання «зеленої» економіки, що впроваджуються у відповідь на економічний спад останніх років, відкривають шлях до великомасштабного фінансування глобального переходу економіки на «зелені» рейки [1; 2].

При цьому в основі вибору фінансових інструментів дежать принципи зеленої таксономії, яка набула чинності 12 липня 2020 року та була розроблена як інструмент, який допоможе фінансовому сектору спрямувати потоки капіталу на екологічно сталу діяльність. За визначенням Світового банку «зелена таксономія – це система класифікації для встановлення виду діяльності чи інвестицій, які рухатимуть країну до досягнення конкретних цілей, пов'язаних із пріоритетними екологічними цілями. Визначена екологічна ціль – це сукупний результат, якого країна бажає досягти протягом певного періоду часу» [3; 4].

Багато інфраструктурних проєктів в період майбутньої післявоєнної відбудови України передбачатимуть, перш за все, виходячи з кращої європейської практики, зелене фінансування за допомогою банківських позик і кредитів. Як свідчать дані Звіту «Зелена таксономія в Україні», наочним прикладом може слугувати Банк зелених інвестицій Великобританії (UK Green Investment Bank) – перший інвестиційний банк у світі, який спеціалізується на фінансуванні зеленої економіки шляхом вирішення проблем фінансування. У 2012–2015 роках Банк зелених інвестицій (GIB) надав державні інвестиції у розмірі 3 мільярдів фунтів стерлінгів і таким чином відіграв ключову роль у вирішенні проблем ринку, які заважали зеленим інфраструктурним проєктам, а також додатково стимулював приватні інвестиції. У 2015 році GIB визначив п'ять пріоритетних сфер, таких як офшорна вітроенергетика, комерційні та промислові відходи, перетворення відходів на енергію та зелену програму, на які виділялось вісімдесят відсотків інвестицій [3]. Аналогічний формат доцільно створювати і в Україні на етапі відновлення її інфраструктури, залучаючи всіх зацікавлених фінансових суб'єктів до майбутнього регуляторного процесу створення ефективної системи зеленого фінансування. При цьому не лише банки, а й приватні інвестори та фінансові посередники повинні консолідувати зусилля задля формування майбутньої нормативно-правової та фінансової бази вітчизняної системи зеленого фінансування.

Сьогодні зелена таксономія є наріжним каменем Плану дій Європейської Комісії, яка декларує основу для сталого інвестування (Регламент Європейського Союзу (ЄС) 2020/85232) та вносить зміни до Регламенту (ЄС) 2019/208833 щодо розкриття інформації, пов'язаної зі сталим розвитком у секторі фінансових послуг («Регламент SFDR»). Ці два законодавчі акти є частиною ініціативи ЄС «Зелена угода». При цьому таксономія ЄС охоплює шість (6) екологічних цілей:

- пом'якшення наслідків зміни клімату;
- адаптація до змін клімату;
- стає водокористування та захист водних і морських ресурсів;
- перехід до циркулярної економіки;
- запобігання забруднення і контроль за ним;
- охорона та відновлення біорізноманіття та екосистем.

Загалом таксономію було розроблено як інструмент, що сприяє досягненню екологічних цілей ЄС. У червні 2020 року Світовий банк опублікував посібник з розробки національної зеленої таксономії [5], метою якого є розробка рекомендацій щодо узгодженої структури інструментів для фінансового сектору з питань довілля та зміни клімату.

При цьому національна зелена таксономія повинна забезпечувати спеціальні стимули (такі як фіскальні стимули, пільгове кредитування, гарантії тощо), які підтримують екологічно чисту діяльність, у тому числі низьковуглецевий і стійкий до змін клімату розвиток і сприяють їм. Це стає нагальним питанням сьогодення, особливо в форматі розробки зеленого сценарію повоєнної відбудови України.

Список використаних джерел:

1. Глобальный новый зеленый курс: Доклад Программы ООН по окружающей среде. ЮНЕП. 2009. URL: www.unep.org/greenconomy
2. Ідеологія "зеленого" зростання в системі національної економіки (теорія, інституційний базис, інструменти) : колект. монографія / Т.П. Галушкіна, Я.А. Жаліло, Л.Є. Купінець та інші. НАН України, Ін-т проблем ринку та екон.-екол. дослідж. Одеса : Грінв Д.С., 2014. 379 с. укр.
3. Тотева Е. Зелена таксономія в Україні : звіт. UNDP. Київ, 2022. 114 с. укр. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2022-08/UNDP-UA-green-taxonomy-report-UKR.pdf> (дата звернення: 04.10.2023).
4. "Overview and Recommendations for Sustainable Finance Taxonomies". ICMA, May 2021. URL: <https://www.icmagroup.org/assets/documents/Sustainable-finance/ICMA-Overview-and-Recommendations-for-Sustainable-Finance-Taxonomies-May-2021-180521.pdf> (дата звернення: 04.10.2023).
5. Developing a National Green Taxonomy: A World Bank Guide, June 2020. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/953011593410423487/pdf/Developing-a-National-Green-Taxonomy-A-World-Bank-Guide.pdf> (дата звернення: 04.10.2023).